

UJ KELET

Sáschische str. 8.

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

A második konferenciához

Mögöttünk egy hosszú esztendőnek szívós, fáradságos munkája, előttünk a jövőndök ezer lehetőségét rejtő horizontjának végtelenje: és Erdély zsidó népe másodszer gyűl egybe Kolozsvár falai között, hogy összegyezze a múlt eredményeit és kemény kézzel irányt szabjon a maga jövőndökének. És az első szó, melyet istennel elteit zsidó lelkünk az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség másodszer összehű konferenciája elé ujjong, legyen az ősi, az új életre kelt köszöntő ige: Salóm testvérek, akik jöttetek és jöttök az ország minden részéből, nem is remélt nagy tömegekben, akik minden hitet és várakozást föllümlő lelkesedéssel siettek az erdélyi zsidóság második nemzetgyűlésére. — a zsidó nemzet örök géniusza köszönt benneteket. És a béke és szeretet köszöntő szava mindazoknak is, akik távolról, aggódó figyelemmel és figyelő jóakarattal nézték és nézik a ti kemény, önfeláldozó munkátokat, akik szerető üzenettel és baráti képviselőkkel küldik felétek, az erdélyi zsidó nemzet választottjai felé biztató kézzorításukat: igen, a próféták szent köszöntő szava vigye eléjök hálaikat: Salóm, salóm larachov völakarov: béke, béke és szeretet és bála, a távollévőknak és a közellövőknak egyaránt, a nagyoknak és erőseknek, államoknak és testületeknek, töltök erdélyi zsidó nemzetből. Hála és testvéri szeretet a román nemzetnek, a román kormányknak, mely képviselője személyében jelenik meg nemzetgyűlésünk megnyitóján, hála és szeretet a hatalmas Angliának, mely konzulját küldötte el, hogy tanácskozásainkat megvizsgálja, szeretet és lelkünknek odaadása a Cionista Világszervezetnek, mely Londonból küldötte ki képviselőjét konferenciánkra és a közel és távol fekvő országok zsidóságának, akik üdvözölő iratok tömegével keresték föl tanácskozásainkat.

Béke, béke volök és hálaival telt szívünk szeretete mindannyiunknak, a közellövőknak és a távollévőknak egyaránt és mindenek előtt és mindenek fölött: béke, béke veletek és köztetek, erdélyi zsidó nemzet választottjai!

Mögöttünk egy hosszú esztendőnek szívós, fáradságos munkája, előttünk a jövőndök ezer eshetőségeit rejtő horizontjának végtelenje: ime: ime, az elmúlt esztendő első országgrézi konferenciájának auspiciumai. És mégis, mégis mennyi változás, mennyi tapasztalás, mennyi csalódás, mennyi új remény, mennyi veszteség és az erőknél mennyi új, hatalmas növekedése azóta. Egységes hatalmas táborban vonult fel egy évvel ezelött Erdély zsidósága az első konferenciára és ime, egy év elmúltával, három erős tábor lobogtatja zászlóját és verseng egymással az örök zsidó ideál szeretetében. És ha más se volna, ha nem volbának mögöttünk praktikus eredmények, ha nem volbának kezünkben az egy esztendei munkának kézzelfogható és zsidó szívet mámorba ejtő gyümölcsei, ha nem csicseregének távolból, Erdély minden részéből, fülünkbe a héber ovodák pihés fiókai, héber ovodák, melyeket egy év letorgása alatt állítottunk fel, ha nem is dobbauna lelkünkbe a kolozsvári tizenhatosztályu héber főgimnázium, melyet egy év alatt építettünk és fejlesztettünk ki, ha Erdély területén keletkezett zsidó nemzeti, társadalmi, testet és lelkét nevelő intézmények és egyesületek szazai is nem hirdettek a mi egy esztendei munkánkat: ez az egy tény, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség másodszor országgrézi konferenciájára, az eszmé differenciálódásának

hármas jegyében vonul föl Erdély zsidósága, ez az egy tény maga is nagyszerű erővel bizonyítaná és mutatná azt az utat, melyet a szervezett erdélyi zsidóság hétértékdődjáró esztendőjében egy év leforgása alatt megtett.

Es ez az ut, a haladás útja. Mert minden ami haladás, az együtt jár a differenciálódással és minden differenciálódás, a haladásnak utjelzője. Egyetlen, homogén tábor, Cion szerelmeseinek, homogén tábora volt a multesztendei országgrézi konferencia. Három tábor vonul föl ma a második konferenciára, három tábor, mely kifele egyetlen frontot alkot és befelé versengésének egyetlen tárgyá az, hogy melyik tudja jobban szeretni, jobban szorgálni a zsidó nemzeti ügyet. Az örök megnövekedésének természetes és örvendetes velejárója ez. Ma már az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kereteiben ott van az erdélyi zsidóság minden rétege és világszemlélete: a cionecionisták mellett a mizrachi fölfogásnak, a mizrachi mellett a Coire Cion, a szocialista meggyőződésű zsidóság és szent, szent, szent az az eszme és munka, mely az emberi gondolkodás végleteit így egyesíteni tudja.

Am kezdődjék a nagyszerű torna, erök és igazságok megmutatása: az országban, Cion szeretetében, a nemzeti ügyért való önfeláldozásban mindörökké egységes és homogén ez a hármas egységre differenciálódott tábor — és bármelyik igazság marad igazságnak, senki sem fogja vesztesnek, legyőzöttnek érezni magát és a birokknak csak egyetlenegy nyertes, egyetlenegy győzője leszen: a zsidó nemzet ügy. Ti, akik úgy jöttök a zsidó nemzetgyűlésre, mint a zsidó tradíciók hivatott örei, — ám jertek és bizonyítsátok be azt, amit ugyis és mindannyian lelkünk legrejtettebb mélységeiben is hiszünk és vallunk: hogy a zsidó tradíciók a zsidó hitvallás, a tóra szentsége szent és sérthetetlen része a zsidóságnak, jertek és

bizonyítsátok és Isten adjon prófétás erőt a t szavatoknak. Nem lesz része és nem lesz árnyalata a zsidó népképviselőnek, mely ne ujjongva köszöntön benneteket.

Es ti is, akik az isteni igazságok velejárójával látjátok az emberi igazságokat, akik szociális eszmékkel és eszközökkel akartok a zsidó nép boldogulásán munkálni, ám jertek és bizonyítsátok azt, amit mindannyian és lelkünk legrejtettebb mélységeiben is hiszünk és vallunk: hogy nemzetregeneráló munkánknak alapja és talpköve, a munkának, a zsidó munkának megbecsülése, a munkástenyerek ereje, a szociális igazság és haladás, — ám jertek és bizonyítsátok és Isten adjon prófétás erőt szavatoknak, hiszen prófétai ígéret hirdettek. Nem lesz vége és nem lesz árnyalata a zsidó népképviselőnek, mely ne ujjongva köszöntön benneteket.

De ti, akik középpütt álltok, ti, akik Cionnak szerelmes szeretői vagytok és Cionnak nevezitek magatokat, legyetek méltók nevetekhez és zászlótokhoz: ti hallgassatok és figyeljétek. Hallgassatok és figyeljétek, mert ez a legnagyobb szerelem: a hallgatás és figyelés, a szűlöknek, az édesanyának mosolyos-könnyes szerelme ez, melyel méhének gyümölcseit nézi. És csak akkor, ha a versengés heve, a maguk szeretetének megmutatása nagyon is magával akarná ragadni bármelyikét, ha talán az egyik olyan nagyon akarná szeretni azt, ami mindannyiunknak szent, hogy a másiknak háttérbe szorulására vezetne: akkor lépjétek közbe a szűlök szent szerelmével és öljétek magatokhoz a vitázókat, azzal az igével, mely két évezreddel ezelött harsant el a próféták száján és amelylyel mi köszöntünk mindannyiottokat: Salóm, salóm, larachov, völakarov, béke, béke és szeretet mindannyiunkkal, a közellövőknél, a távollévőknél és mindenek előtt és mindenek fölött: béke, béke veletek és köztetek erdélyi zsidó nemzet választottjai.

Két hónap múlva kiírják az általános választásokat

Averescu a kamarában is visszautasította Bratianuék vádjait — Papoknak és tanítóknak nem lesz passzív választójoguk — A nemzeti párt és a kormány fegyverszünetet köt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bratianu újabb rohama a kormány ellen összeomlott. A király előtt megjelent Averescu is és megdöntötte a liberálisok minden vádpontját. A király meggyőződött róla, hogy Bratianuék hatalomrajutásuk érdekében tudatos ferdítésekkel és valótlanúságokkal sem riadnak vissza és kérte Averescut, hogy folytassa a parlamenti munkát.

Averescu deklardciója a kamarában

Averescu tehát megjelent a kamarában és deklardciót tett azokra a híresztelésekre vonatkozólag, melyek az 5 kijelentéseit úgy állították be, mintha azok a király alkotmányos jogait vonták volna kétségbe. Az ülés megnyitása után Zamfirescu elnök mindjárt a miniszterelnöknek adta át a szót.

— A kormánypart értekezletén tartott beszédemmel kapcsolatban — mondotta Averescu — a sajtó egyrésze olyan kijelentéseket akar nekem tulajdonítani, amelyek a korona alkotmányos előjogait tagadásba vesszik. A korona és alkotmány iránt mindig a kellő tisztelttel viseltetem. A felség bizalmából kaptam meg a hatalmat és azt a jogot, hogy feloszlasmam a parlamentet, amely nem képviselte az

ország akaratát. Senkinek sincs joga kétségbevonni a korona alkotmányos jogát, hogy kormányt változtathat, amikor meg van győződve, hogy a kormány nem bírja az ország bizalmát és akaratát.

Azt hiszem, — fejezte be szavait a miniszterelnök — kötelességem volt ezt a kijelentést megteanem, hogy véget vessék mindenféle tendenciózus híreszteléseknek.

A többség a miniszterelnököt hosszasan megtapsolta.

Ezután M. Dumitrescu bizalmi indítványt terjeszt elő és a következőket mondja: Egy kompromittált párt mesterkedéseire válaszul a kamara, amely feltékenyen örködik mindkét alkotmányos tényező jogai felett, bizalmát fejezi ki a kormány iránt, amely hivatva van folytatni a korona és a nemzet bizalmából a rábizott munkát. (Lelkes taps.)

A bizalmi indítványt felszólalás nélkül 173 szavazattal 5 ellen elfogadták.

A parasztpárt nem vett részt a szavazásban. A szavazás eredményének kihirdetése után szólasra emelkedett Mihalache, aki kijelentette, hogy a parasztpárt az alkotmányos monarchiát nemcsak történelmi örökségnek

tekipti, amelynek elhatározó szerepe volt Románia fejlődésében, hanem a korona nemzeti egység szimbóluma is. A koronát meg kell védeni arrogáns igazságoktól és tendenciózus nyilatkozatoktól.

Eftimje Gherman szociáldemokrata képviselő társai nevében kijelenti, hogy a bizalmi indítvány ellen szavazott ugyan, de ez nem jelenti azt, hogy a liberálisok mellett szavazott volna.

A parlament tehát, miután ez a művihar is elmúlt, nyugodtan folytatja munkáját. A félirati bizottság már elkészítette a királynak átnyújtandó választ és azt holnap a kamara plénuma elé terjeszti. A választélfiratot hétfőn nyújtják át a királynak.

As új választójogi törvényjavaslat

A szenátus hétfőn fogja megkezdeni a választójogi törvényjavaslat tárgyalását, melyet a kormány a parasztpárttal történt megállapodáshoz híven már módosított is. A tervezet szerint a választójogi törvény az egész országra szóló egységes intézkedéseket fog tartalmazni. A választások titkosak lesznek, a szavazati jog pedig általános, egyenlő és kötelező. Vármegyénként a képviselők száma az ötöt nem haladhatja meg, a kétszáz ezer lakónál nagyobb városok külvárosait pedig a környező falvakkal együtt külön kerületekbe osztják. Ezzel a rendelkezéssel — úgy tudják — a liberálisok bukaresti eshetőségeit akarja a kormány csökkenteni. Másik lényeges változtatás, hogy az új törvény a papok és tanítók passzív választójogát elveszi. Ezt a módosítást nem a parasztpárt kívánta, sőt parasztpárti politikusok kijelentették, hogy a papok és tanítók jogának ilyen csorbítása ellen minden erejükkel küzdeni fognak, mert ismeretes, hogy a parasztpártnak nagyon sok a pap és tanítóképviselő.

A választójogi törvényt a kormány nagyon sürögösen kívánja tető alá hozni. Kormánykörökben szorított értesüléseink szerint a javaslatból legkésőbb egy hónap alatt törvény lesz és további egy hónap után, miután a szükséges előmunkálatokat elvégezték

Küldik az általános választásokat

Averescu tábornok utolsó kihallgatása alkalmával meggyőzte a királyt az új választások szükségességéről és az uralkodó a miniszterelnök előterjesztéséhez hozzá is járult.

A választójogi törvénytervezet után a munkásbiztosítás egységesítéséről és kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat kerül sorra, melyet a munkaügyi minisztérium a napokban a Ház elé terjeszt. Ezenkívül még a kötelező társadalmi segélyről, valamint a gyermekek ellátásáról szóló törvényeket tárgyalja le a jelen ülészek.

A nemzeti párt és a kormány között megindult tárgyalások mára már előbbre haladtak. A nemzeti pártiak már nem zarkóznak el olyan mereven a megegyezés elől és azt hangsúlyozzák, hogy ha együttműködésről nem is, de fegyverszünet megkötéséről lehet szó. Argentinu belügyminiszter, aki a tárgyalásokat a kormány megbízásából vezeti utalt arra a veszélyre, melyet a liberálisok hatalomra jutása jelent. A liberálisok — mondotta Argentinu — ha maguk vezetnék a választásokat, semmiestre sem tűrnék, hogy a nemzeti párt megerősödjön kerüjön ki a választásokból.

— Állami zsidó tanítóképző Lítvánában. Kormányból jelentik: A litván nemzetgyűlés mostanában tárgyalta azt a törvényjavaslatot, amely az új alkotmány értelmében a zsidó nemzeti kisebbség számára tanítóképző intézetet biztosít. A tárgyalás rendkívül heves volt és különösen nem a nemzetiségiek támadták, hanem a szocialisták, akik ellenoztak mindenféle vallási oktatást. A keresztény demokráta szintén ellenozták a tanítóképző intézet felállítását különösen azért, mert ezzel is szolgálatot tesznek az oroszosítási mozgalomnak. Dr. Szolowejcsik a zsidó ügyek minisztere bosszu beszédében igyekezett az ellenzéki érveket megsemmisíteni. A törvényjavaslatot azután első olvasásban elfogadta a litván nemzetgyűlés.

Arab beszéd Goldzieher sirja fölött

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az Uj Kelet megírta, hogy a világ egyik legkiválóbb orientalista, Goldzieher Ignác meghalt. A kurzus, mint ismeretes, a világhírű tudóssal ugyanarra az álláspontra helyezkedett, mint minden más zsidóval szemben és Goldziehernek, aki magyarság számára is igen jelentős kulturérték volt, megtagadta azt a végső tisztességet, amely az Akadémia törpéinek is kijár. Ezzel a reakciós felfogással szemben a világ minden tájáról a részvét nagy megnyilatkozásai érkeznek hozzátartozóihoz és a legnevesebb akadémiákon emlékbeszédeket tartanak Goldzieher Ignác fölött. A nagy szellem iránt való hódolatot méltóan egészíti ki ez az arabnyelvű gyászbeszéd, amelyet tanítványa, Miskóci Abdalah, egy mezopotámiai ifju tartott a nagy mester sirja fölött. A beszédet azért is érdemesnek tartjuk a közlésre, mert nagyjelentőségű arab-zsidó kulturális és politikai vonatkozásokat tartalmaz.

A beszéd így hangzik:

Goldzieher Ignác, halhatatlan magyar sirjánál hulljanak arab könnyek is.

A magyar nemzet, de különösen a sanyargatott magyar zsidóság büszke lehet, hogy annyi szenvedés, megaláztatás s megvetés között is meg tudja mutatni az irigykedő világnak, milyen nagy tehetségeket tud adni az emberiségnek.

A tudományos világon kívül kevesen tudták itt Magyarországon, micsoda lángelme rejlik ebben az emberben. De a külföld előtt és különösen a Keleten és az arab nemzetnél fogalom volt mindig Goldzieher neve.

A zsidóság kiváló fiát vesztette benne, de az arab nép, egy nagy mestert lényforrást, melynek sugarai atvilágították arab népünk feji hagyományait, hitük derűjét, boruját és műveltségüket.

Goldzieher mely szaktudományával orientalista kollégáira is nagy befolyással volt az arab kérdésekben? — a mi apostolunk volt ő a Nyugaton. Ezért mi arabok fölrőn szerettük őt és benne a zsidóságot, melyet mindig testvérnépnek tartottunk.

Némuljon el a tusakodás, szűnjön meg a harc e szent pillanatokban; az a szakadék: Palestina, amely a két testvérnépet elválasztja ma egymástól, Goldzieher lángelméje ennek lehetőségét az erő egységesítésében látja: vált a válhöz, kezét a kezben, úgy haladjon a szemita faj dicsőbb jövője felé.

Zsidó testvéreim, mindezt átérvezve az arab nemzet veletek együtt gyászolja és siratja fiatokban az ő vérért, az ő apostolatát is!

De siratlak én is, szeretett professzorom, én, aki messze, messze Szíria és Mezopotámia sivatagaitól, Ninive romjai mellől, világrészek és óceánokon át, mint a tudomány szomjas vándora idevergetődtem, hogy láthassalak és hallgassalak és a te tengernyi tudományodból néhány morzsát felszedhessek!

Siratom benne az arabok igaz barátját. Eszembe jut most az a jelenet, amikor tavaly hetvenedik születésnapodon az ünneplők között én is egy arab verssel kedveskedtem neked. Te feleletül könnyes szemekkel hozzám közeledtél és megöleltél ezen arab szavak kíséretében:

— Egész életemen át nagyon szerettem a te népedet, amely az én fajom is és érte élttem. Ha visszatérsz hazádba, mondd meg ezt a testvéreidnek is!

A sors elragadott körülményekből, de a te halhatatlan nevedet örökre megőrzi az arab nép szívében.

En látalak és hallgattalak téged, te nagy mester! S ha visszamegyek Keletre az én népem közé, parancsol szerint elmondom majd, amit láttam és hallottam a nagy Goldzieherőtől. És az arab nép meg fog engem hallani. Szívem zár téged és megáldja a nemzetet és a testvérnépet, amely a nagy tudóst és pártfogót adta nekünk.

A pesti zsidó hitközség előljárósa Goldzieher Ignác emléke megörökítést határozta el és elrendelte, hogy a tudós arcképét a diszte-

ram részére megfesteti és hogy nevére alapítványt létesít, amelynek jövedelméből olyan tudományos munkásságot fog honorálni, amely belekapcsolódik az elhunyt Goldzieher irodalmi működésébe. Elhatározta továbbá azt is, hogy a hitközség könyvtára dr. Goldzieher Ignác könyvtár névvel ruháztassék fel és elhatározta, hogy a tanulóifjúság részére megírta Goldzieher életrajzát.

Harc Sopronért

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, dec. 3. A Sopronért való küzdelemben magyar és osztrák részről is teljes erővel vonulnak fel az érdekeltégek. Ilyenkor, mint rendesen, mind két tábor tulkapásokkal vádolja egymást. Amint az természetes, úgy magyar, mint osztrák részről anyagi eszközöket is bocsátottak az agitáció rendelkezésére. Az osztrák agitáció egyik fegyvere a „Der freie Burgenländer“ című naplap, melynek tartalma kizárólag a burgenlandi kérdésnek van szentelve.

Az osztrák agitáció másik szerve a „Burgenländer Heimatsdienst“ (Burgenlandi Honszolgálat). Ennek a szervezetnek Bécsben és Wiener-Neustadtban van irodája. Az iroda agitációját különböző plakátok formájában is végzi. Ezek közt egy hatalmas plakát a délvasut és az osztrák allami vasut Sopron, illetve Bruck irányában tartó vonalának minden pályaudvarán ki van ragasztva. A plakát ezzel a kérdéssel kezdődik: „Soproni ön? Hangelatos, erős agitativ tartalommal iparkodik hatni a burgenlandiakra. Ez mondja, hogy Burgenland Sopron nélkül csonka és hiába csatolják Burgenlandot Ausztriához, annak lakosságára Sopron nélkül a nemzeti és gazdasági elsatnyulás vár. „Soproni lak, otthon és idegenben! Nincs messze a nap — állt fel a falragasz — amikor dönteni fogtok sorsotok felett. Teljesítsétek kötelességeket. Még nincs meghatározva a szavazás pontos napja, de ha ez a nap elérkezik, a szavazás egészen biztosan titkos lesz. Helyt állunk ezért a kijelentésünkért. Nyugodtan adjátok le szavazatotokat, nem történhetik semmi bajtok!” A falragasz közli továbbá, hogy az utazás Sopronba mindenki számára díjtalan lesz és amint az már ilyenkor lenni szokott, a szavazók összes élelmészési költségeit is megtérítik.

A Bécsből Sopron felé tartó vonatokon igen sok burgenlandi magyar és német is utazik. Közük természetesen soproniak is. Tudósítónk tanuja volt annak, hogy egy a Burgenlandba utazó katona hogyan agitál meg két soproni utast.

— Na — mondja a katona a két nőnek — maguk is nemsokára futni fognak.

— Miért futnánk mi — mondják a nők — mikor mi már husz év óta Sopronban lakunk?

— No és mi lesz magukból, ha maguk Magyarországnál maradnak? Sopron csak egy döglött város lesz, ha Burgenlandtól elszakítják.

— Azt mondja meg nekünk, katona ur, mikor lesz már vége a sok passzusnak?

Táskáikból az igazolványok egész légióját kerítik elő. Egy igazolványt arról, hogy Sopronból a Burgenlandba utazhassanak. Egy igazolványt arról, hogy Burgenlandból a régi Ausztria területére léphessenek. Pécsetek, aláírások tömege a nyomatott eszadulakon.

— Mi mindenesetre Sopronban maradunk, akár Magyarországra lesz, akár Ausztriára. Csak a hivatalnokok fognak onnan elmenni. Mindenesetre szerencsénk már túl lenni ezen a dolgon, mert már jó lenne tudni, hogy hová tartozunk.

Az emberek általában fáradtak. Károly, Lehar, Ostenburg, Héjjas után rendet és végleges állapotot akarunk. Sopron hovátartozandóságának kérdése tényleg döntő az egész Burgenlandra. Már csak azért is, mert annak déli része valósággal el van Sopron nélkül zárva az északi résztől. Az osztrák kormány épen azért már most szorgalmazza a megegyezést a magyar kormánnyal arra az esetre, ha Sopron Magyarországra maradna. Ausztria ebben az esetben a legteljesebb mértékben rá van utalva arra, hogy a magyar kormány engedélyezze a Sopron és környéki vasúti vonalon az átmeneti forgalmat a Burgenland déli részébe. A magyar kormány állítólag már hozzá is járult ezekhez a megegyezésekhez. Így a többi közt biztosította Ausztriának a Peage jogot a soproni vasúti vonalakra, vagyis az osztrák vonatok használhatják a magyar állami vasutak sínjeit. Az északi Burgenlandból a déli Burgenland felé.

Ezzel egyidőben azonban az osztrák közlekedügyi minisztériumban már kidolgozták azoknak a vasúti vonalaknak a tervét, amelyeknek Sopron elvesztése esetére direkt kapcsolatokat teremtenek a déli Burgenlandhoz. Ezeknek a terveknek a megvalósítása elé ezidőszent leközölhetetlen pénzbeli akadályok merednek.

Bécs a forradalmi esztörtök után

Menekülnek az idegenek — A kormány intézkedése
A valutázás — Hazaárulás — Forrongás a vasutasok között

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, december 2. Bécs belvárosa, a Kärtnering, amelyen a jólét hatalmas palotái: a legelőkelőbb hotellek állanak, most rom és pusztulás. A Bristol, a Grand Hotel és az Imperial, amelyekben a külföldi diplomaták, átutazó kereskedők, Bécs előkelő idegenjei laktak, esztörtök óta lakatlanok, előtük összezsuzott butorok, szétört padgyászok: a csütörtöki rombolás még össze nem takarított maradványai. A három szálloda legtöbb helyisége alig lakható. Azokból is, amelyekben még lakni lehet, elkészülnek a kereskedők, le se bonyolítják üzleteiket, hogy mennél előbb elhagyassák azt a Bécset, amely valamikor a kedély, az udvariasság és a nyugalom városa volt s amely esztörtök óta riaszt minden idegent. A szállodák előtt hatalmas halmokban állnak az utimálhák: francia, angol és olasz kereskedők padgyászai, akik

nyomban el akarják hagyni Bécs városát.

A kormány a legnagyobb aggodalommal figyeli az idegenek menekülését, mert az katasztrófális lehet Bécs gazdasági életére. Bécs főképen az idegenforgalomból él. Ha az idegenek elhagyják Bécset, nemcsak az idegenforgalommal összekötött ipar szűnik meg, hanem az az élénk kereskedelem is, mely egész Bécs népének kenyerét adja. A kormány tehát elhatározta, hogy mindent elkövet a külföldi kereskedők megnyugtására. Messziremenő biztonsági intézkedéseket tett és reméli, hogy ez a külföldieket meg fogja nyugtatni. Már ma közölte a kormány a lakossággal, hogy a legeszkélyebb rendezettség megismerésére esztörtök délután a statáriumot.

A kormány rendelkezése a kifosztott lakásokat lepecsételték. Lepecsételték azokat a szállodai szobákat is, amelyekből mindent elhordottak a tüntetők. Nemcsak a Kärtnering három nagy szállodáját pusztították el, a város különböző részén százhetvennégy üzletet romboltak össze és fosztottak ki. A főbb utvonékon a kávéházak üvegtábláit bezúzták. Az utcák aszfaltjait ujnyi vastag üvegserepek borítják. A karhatalmak mindenütt példás fegyelmel igyekeztek helyreállítani a rendet. Husz rendőr és huszonhat polgári személy sebesült meg. Kisebbségi sérülések nagyszámmal történtek. Igen sok letartóztatás is történt. A kár hozzávetőleges becslés szerint több milliárd. A tőzsde még ma sem nyílt meg, magánforgalom sem volt, mert

a valutázás sehoise merészkednek összejönni.

A kávéházak teljesen üresek. Az idegen missziók tagjai szerint a károkért az osztrák kormányt fogják felelőssé tenni, mert elmulasztotta a köteles óva-osságot és nem gondoskodott a belső rend megővéséről.

Az osztrák nemzetgyűlés tegnap ülését nagy érdeklődés előzte meg, mert azt hitték, hogy a kancellár nyilatkozni fog a esztörtöki eseményekről. Az ülés megkezdése előtt a pártok megállapodtak abban, hogy a kormánytól nem várnak nyilatkozatot. A pénzügyi és költségvetési bizottságban Girtler pénzügyminiszter kijelentette, hogy

hazaárulásnak kell minősíteni azt, ha valaki valutaszpekuláció segítségével függetleníteni akarja országát az állam-sorsától.

A kormány nem nézheti a hazaárulásnak ezt a formáját, a esztörtök megmutatta, hogy a tömegek megunták a várat. Nem akarnak meghalni azért, hogy a lakosság kis része az ország szerencsétlenségén meggazdagodhassék. A tegnapi eseményekért azok felelősek, akik rétketlen spekulációjukkal a tömegeket ebbe a veszedelmes állapotba sodorták. Kijelentette, ha a polgári gazdálkodás normális eszérével nem sikerül ezeket az állapotokat megváltoztatni, akkor

elérkezik a pillanat, amikor a polgári hazaárulásnak is azon kell gondolkoznunk, nem kell-e más eszközökhöz folyamodni. Bauer Ottó a beszédre reflektálva kijelentette, hogy a valutaszpekulációt épügy meg kell büntetni, mint a hazaárulás bármely formáját.

A vasutasok között forrongás jelei mutatkoznak. A Déli vasút pályaudvarán a vasmunkások kiküldöttjei tárgyaltak újabb béremelésről.

Összeállították az új magyar kormányt

A kinevezés ma megjelenik a hivatalos lapban — Kedden összeül a nemzetgyűlés

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest dec. 1. Bethlen István gróf, aki a kormányalakításra való megbízását visszaadta Horvátnak, ugylátszik, ismét megbízást kapott, mert tegnap folytatta a kabinet megalakítására vonatkozó tárgyalásait. A tárgyalások után megjelent a kormányzó előtt és a késő esti órákig maradt nála. Mint illetékes helyről értesülünk, a döntés megtörtént, a kormánylista csak azért nem került nyilvánosságra, mert a földmivelésügyi tárca jelöltje Mayer János 24 óras gondolkodási időt kért. Amikor Bethlen Mayernek felajánlotta a földmivelésügyi tárcát, sikerült vele platformban megegyezni.

A platform szerint a kisgazdapárt két bizalmiemberrel venne részt a kormányban, az egyik Mayer, aki földmivelésügyi miniszter, a másik Iklódi Szabó, aki belügyminiszter lenne. Amennyiben Mayer elfogadja a tárcát, államtitkára Schandl Károly lesz. A diszidensek képviselőit a pénzügyminiszter Kállay Tibor, közlekedési miniszter Huszár Károly volna, a többi miniszter marad. Tomcsányi már nem mint a kisgazdapárti bizalmi embere vesz részt a kormányban. Az új kormány kinevezése a hivatalos lap vasárnapi számában jelenik meg.

A nemzetgyűlés a ház elnökségét a miniszterelnökkel együtt kedde reggel össze, ekkor mutatkozik be a kormány. A kormány programját Bethlen ismerteti, ez lesz egyuttal a Bethlen-párt zászlóbontása is. A Bethlen-párt kisebbségi párt lesz, alkotó eleme a diszidensek és a keresztény párt Huszár-csoportja. A Haller-csoport csatlakozásáról még nem döntöttek. Iklódi Szabó belügyminisztersége azt jelenti, hogy a kisgazdapárt nem bomlik fel és a Rubinek-csoport nem válik ki a kisgazdapártból. Az egész kisgazdapárt pártközösségbe lép fel a Bethlen-párttal. Ma este a kisgazdapártban értekezlet volt, amelyen Mayer János és Nagyatádi Szabó informálták a pártot a helyzetről. Itt dől el az a kérdés, hogy vajjon Mayer vállalja-e a földmivelésügyi tárcát. Az értekezleten az a vélemény alakult ki, hogy Mayernek vállalnia kell a tárcát.

A legutolsó kombinációk szerint az új kormány a következőkből fog állni:

- Miniszterelnök: gróf Bethlen István.
- Külgyminiszter: báró Bánffy Miklós.
- Belügyminiszter: Ráday Gedeon.
- Kereskedelemügyi miniszter: Kenéz Béla.
- Pénzügyminiszter: Kállay Miklós.
- Földmivelésügyi miniszter: Mayer János.
- Honvédelmi miniszter: Belcsék Géza.
- Kultuszminiszter: Vass József.
- Igazságügyi miniszter: Tomcsányi Pál.
- Nepjóléti miniszter: Bernolák Nandor.
- Közlekedésügyi miniszter: Hencz Károly.

A nemzetgyűlés kedden ül össze, amikor bemutatkozik az új kormány. Bethlen elmondja programbeszédét és felhívja a képviselőket, lépjenek be az egyes pártba.

Ha terve ismét nem sikerül, úgy el van határozva, hogy kisebbségi kormányzópartot alakít. A nemzetgyűléssel már előbb megszávozta három havi indemnitást, azután feloszlatta a parlamentet és kéri az új választásokat.

Szokolow tárgyalásai az angol és francia leszerelési delegációval

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Washington, dec. 3. Az Amerikába érkezett cionista delegáció tudvalevőleg megkísérelte, hogy a Palesztina-mandátum kérdését a leszerelési konferencián szöbáhozza. Az erre vonatkozó tárgyalások különösen az utóbbi napokban váltak intenzívvé. Nachum Szokolow, Mr. Goldberg cionista végrehajtóbizottsági tag kíséretében, ma látogatást tett a Fehér Háza. Hughes helyett, aki a leszerelési konferencián van elfoglalva Fletscher helyettes államtitkár fogadta, akivel az aktuális zsidó kérdésekről hosszasan tanácskozott. Az államtitkár helyettes figyelemmel hallgatta Szokolow fejtegetését és az amerikai kormány teljes támogatásától biztosította. Amikor itt a tanácskozások befejeződtek, Szokolow a Washingtonban időző angol és francia leszerelési delegáció szállására ment. Itt Mr. Balfournál volt ebéd, akivel több fontos diskurzusa után a londoni "Times" washingtoni tudósítójának látogatását fogadta.

Miután Szokolow eltávozott Balfourtól, Harding, az Egyesült Államok elnöke kereste fel a volt angol külügyminisztert. A lap tudósítók jelentése szerint a két államférfiu a Palesztina-mandátumról folytatott hosszabb tanácskozást.

Mindazok között a megbeszélések között, amelyeket cionizmus kérdésében az Amerikában időző államférfiak folytattak, kétségtelenül a legjelentősebb Szokolownak Brandeis' amerikai főbíróval történt tárgyalása. Amióta az amerikai cionizmusnak a markáns egyénisége és az európai cionisták vezetői között szakadás állott be, ez az első eset, hogy közeledtek egymáshoz. Brandeis és a mögöje sorakozó cionisták tudvalevőleg a cionizmust majdnem kizárólag mint gazdasági kérdést fogják fel és a palesztinai telepítésekre helyezték a legnagyobb súlyt. A zsidósághoz való kulturális visszatérés, ha nem is kimúlódik el nálunk teljesen, de mindenesetre kevesebb jelentőséggel bír, mint a többségi cionistáknál. A szakadás óta két év telt el és ezek az évek azt bizonyították, hogy azoknak van igazuk, akik a zsidóság regenerációját a kulturális regenerációtól teszik függővé. A merev ökonomikus amerikaiak is épen a tanulságok alapján engedtek azóta álláspontjukból és a megmaradt kis differenciák mellett is közeledtek a többségi felfogáshoz. Ezt a közeledést élénken igazolja az a meleg és bensőséges eszmecsere, amelyet Szokolow és Brandeis egymással folytattak. Brandeis ma már nem is politikai ellenfél, hanem belátó és megértő testvér. Felvilágosításokat, utbaigazításokat, információkat adott Szokolownak, részletesen elmagyarázta neki az amerikai zsidó viszonyokat, megjelölte azokat az utakat, amelyeken Keren Hajeszód-akció a legsikeresebben keresztülyhied és mindenre odandó segítőkészet ígért neki. Az amerikai zsidó sajtó egészen bizonyosra veszi, hogy az európai és amerikai cionisták között meglazult viszony most ismét szilárdra erősödik és ezáltal a cionizmus munkája hirtelen nagy lendületet fog venni. Brandeis és Szokolow találkozás a cionizmus történetében két év óta a legnagyobb esemény.

Ami a Palesztina-mandátum kérdésének a leszerelési konferencián való tárgyalását illeti, ezek a politikai tanácskozások mindenestire előkészítették hozzá a talajt. A washingtoni kormány ugyan még most is azt a felfogását hangsúlyozza, hogy a konferencián csupán tényleges katonai kérdésekkel foglalkoznak és a felvető gazdasági és egyéb politikai problémák csupán ezeknek a szükségszerű premisszái. A Palesztina-mandátum higgadtabb és tárgyilagossá elbírálást tesz szükségessé, amit viszont a lazás hangulatban lefolyó washingtoni konferenciának adhat meg. Ezért valószínű, hogy a Palesztina-mandátum kérdését a legközelebb összeülő népszövetségi ülésen fogják minden részleteben megtárgyalni. Hughes, Balfour és Briand jelenlegi cionista megbeszélései csak megkíséreltik az annak idején megtörtént érdemleges tanácskozást.

A cionista konferencia

A konferencia ünnepegei. — Sportkonferencia Kolozsváron
Kézimunkakiállítás — Tudnivalók a konferenciáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Egy nap választ mér csak el az erdélyi zsidóság évenként megismétlődő nagy eseményétől, a második országoszi cionista konferenciától. Nemcsak az egész erdélyi és romániai zsidóság, de a külföld cionista közvélemény is nagy érdeklődéssel tekint a konferencia elé, amely ünnepélyes külsőségek és aktív munkatejesítmény tekintetében is lényegesen túl fogja szárnyalni a tavalyi konferenciát. Az eddig beérkezett jelentések szerint idestova harminctétezer delegátus érkezik a csatolt területek különböző városából ezalkalommal Kolozsvárra, hogy megszabja a következő évre az erdélyi nemzeti zsidóság politikai, gazdasági és kulturális programját.

Zsidó sportkonferencia

A cionista konferencia egyidejűleg az erdélyi zsidó sportegyesületek is konferenciát tartanak Kolozsváron. Erdély és Bánát területén eddig tízennégy zsidó sportegyesület alakult meg, amelyek hasonló programmal dolgoznak ugyan, de nem volt egységes célkitűzés, egységes irányítás, amely biztosíthatna volna a sportegyesületek igazi zsidó tartalmának megvalósítását. Ezen egységes irányelvek megállapítása képezi a ma, vasárnap délután három órákor a Hagigbor klubhelyiségében megtartandó sportkonferencia célját. A konferencia napirendje a következő:

1. Előki megnyitó. Tartja Storer Aladár, a Hagigbor elnöke.
2. A konferencia elnökségének megválasztása.
3. Üdvözlések.
4. A zsidó testnevelés iránya és fejlődése. Tartja Imre Andor (Hagigbor).
5. A zsidó sport az egész világon. Tartja Neuman Móric (Hagigbor).
6. Az egyes egyesületek beszámolója.
7. A Makkabi világszövetség. Tartja Weissburg Chajim, a Hagigbor alelnöke.

Héber motívumú kézimunkakiállítás

A konferenciával kapcsolatos rendezvények között kétségtelenül a legértékesebb, de egyben a legkedvesebb is a Bönoth Haallija és a Jehudith héber motívumú kézimunkakiállítása. Erdély és Bánát lelkes zsidó leányai és asszonyai küldötték el erre a kiállításra kezük munkájának lezárását. A kiállított tárgyakon, a gyönyörű hímzésekben, selyemfestésekben, hárszönyegtekében szinte megérezik az a nagy szeretet, amellyel ezek a munkák készültek. És valamennyi kiállított tárgyon ugyanaz a lelki motívum vonul végig: eredeti héber vonalak. Ez a kiállítás több egyszerű dilettáns munkánál, az erdélyi zsidó képzőművészet kezdetei nyilatkoznak meg benne. A Bönoth Haallija kézimunkakiállítását a vármegyeház egyik termében helyezték el.

Tudnivalók a konferenciáról

A konferencia előkészítőbizottsága a következőket közli:

1. Ismétlem és nyomatékosan felhívjuk a közönség figyelmét arra a körülményre, hogy a konferencia üléseire jegyek csak korlátozott számban állanak rendelkezésünkre és ezért helyénvalónak találjuk ha mindenki jó előre előjegyezti magát a Szövetség központi irodájában. (Szentlélek-utca 1.)
2. A delegátusok felkértek, hogy a hétfő délutáni megnyitó ülésen lehetőleg feketében jelenjenek meg.
3. Tekintettel a rendkívül nehéz lakásviszonyokra, melyek jelenleg Kolozsvárra vonatkoznak, a rendezőbizottság csak a delegátusok elhelyezéséért vállal felelősséget. Pótdelégátusoknak és vendégeknek maguknak kell lakásról gondoskodniuk.
4. A delegátusoknak vasárnap reggel 7 órától kezdve, egészen hétfő délig, fehér-kék karizmatikus rendezők várják az állomáson, akik a delegátusoknak átadják szállásjegyeiket

és mindennemű egyéb felvilágosításokkal szolgálunk.

5. Felkértek a delegátusok, hogy megérkezésük után azonnal jelentkezzenek a Szövetség központi irodájában, igazoló jegyeiknek átvétele végett.

6. Felhívjuk a szállásadók figyelmét, hogy a lakást csak azoknak bocsássák rendelkezésükre, akik a Szövetség központi irodája által kiállított, annak pecsétjével ellátott és Ferencz Mendol főtitkár által aláírt szállásjegyet mutatnak fel.

7. Többek kérdésközlésére és félreértések elkerülése végett, közöljük, hogy a Nagy Intéző Bizottság azon tagjai, akik a mostani választás alkalmával mandátumot nem kaptak, csupán tanácskozási joggal bírnak a konferencián.

Állandó bizottság ülése

Hétfőn délelőtt tíz órákor az Országoszi konferencia állandó bizottsága ülést tart, a kolozsvári Chevra Kadischa helyiségében. Az állandó bizottság a konferenciának legfontosabb szerve, mert az összes napirendi és személyi kérdésekben ez a bizottság készíti el a javaslatokat. A szövetség vezetősége ezúton is felhívja az állandó bizottság tagjait, hogy az ülésen pontosan jelenjenek meg.

Ünnepek

Hétfőn délután 5 órákor lesz a konferencia megnyitó ülése a vármegyeház dísztermében. A megnyitó ülésen beszélni fog az ősz Glasner Móse főrabbi, a szövetség díszelőnöke, dr. Fischer Tivadar, a szövetség elnöke, Kurt Blumenfeld a világszövetség kiküldöttje és ugyancsak ezen az ülésen történelemnek meg a hivatalos üdvözlések.

Kedden este a Jehudith négyzet megnyitja a delegátusok tiszteletére hatalmas, sikerült művészeti táját.

Szerdán este az Ivria irodalmi egyesület rendez héber estélyt. Ez lesz az első előadás Erdélyben, amelyen kizárólag héber műsorszámok szerepelnek. Héber szavaltatok, zeneszámok és egy héber zsendarab kerül bemutatásra.

Csütörtök este Kurt Blumenfeld tartja meg második előadását „Die Juden als Schöpfer einer neuen Wirtschaft in Palestina” címmel. Az illusztris előadó második előadása iránt a közönség körében óriási érdeklődés mutatkozik.

Forradalom Spanyolországban és Portugáliában

XIII. Alfonz elmenekült — A kommunisták bombázzák Lisszabont — Németország és Oroszország fizetési halasztást kér — Javul a helyzet Keleten

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A külpolitikában tegnap nagyjelentőségű események történtek. Erdemileg talán azok a legfontosabbak, amelyek Németországot, Oroszországot és némiképpen Görögországot és Törökországot illetik, tekintve, hogy a konstruktív munkalehetőségek jeleit viselik magukon. Németország háromévi, Oroszország hetévi moratóriumot kért külföldi adósságainak fedezésére, hogy ezáltal a termelő munkát békésen az országban nyugodtan megkezdhesse, Görögország és Törökország között pedig szintén az alkotó munka újrafelvételé céljából, megkezdődött a békeközvetítés.

Forradalom Spanyolországban, kommunista lázadás Portugáliában

A bécsi parlamentben ma délelőtt az a hír terjedt el, hogy Spanyolországban kitört a forradalom és kikiáltották a köztársaságot. Az Abendblatt ezt írja: Madridból és Barcelonából érkezett távirati híradások szerint Spanyolországban kikiáltották a köztársaságot. A madridi parlamentben a köztársaságia tegnap előterjesztették követeléseiket, amelyek értelmében az állandó hadsereg feloszlatható és demokráta alapon álló milícia szervezendő. Franciaországgal meg kell szakítani a tárgyalásokat a marokkói kérdésben, a kalandozásról le kell tenni. A köztársasági párt állítólag kevéssel ezután a parlamentet megostromolta. A munkásság, amely mindenütt abbahagyta a munkát, kikiáltotta a

köztársaságot, a hadsereg nagyrésze átpártolt a felkelőkhöz. Felő, hogy a köztársaságiak és a monarchista csapatok között véres harcra kerül a sor. Barcelonában a köztársasági párt elfogatta a kormányzót és a rendőrfőnököt. Azt várják, hogy Alfonz király, aki elhagyta Madridot és nyaralójába menekült, haladéktalanul lemond. Hír szerint a király a legközelebbi napokban elhagyja Spanyolországot. Lapzárta előtt — írja az Abendblatt — sikerült a spanyol követtel beólni, aki nem ad hitelt a távirati jelentéseknek.

Berlini lapjelentések szerint Portugáliában bolsevista forradalom van. Lisszabonban az amerikai konzulátusra bombát dobtak. Az idegen hatalmak diplomáciai képviselői naponta fenyegető leveleket kapnak a kommunistáktól.

Németország moratóriumot kér

Bradbury, a Németországban időző jóvátételi bizottság angol tagja az „Intransigeant” tudósítójának kijelentette, hogy a jóvátételi bizottság közlést vár a német kormánytól, amelyben ez bejelenti, hogy sikerült külföldi kölcsönt kapnia. A bizottság ez esetben megvizsgálja, elfogadható-e a kölcsönt nyújtó állam garanciája. Ha Németország nem tud kölcsönt szerezni, a jóvátételi bizottság szabad kezet nyer. A pénzügyi tárgyalások Rathenau és az angol bank emberek között folynak. Németország valószínűleg moratóriumot fog kapni hiteléről. A Németország által kért moratórium 2—8 évre szólana és Németország kereskedelmi álete teljesen a szövátégek ellenőrzése alá kerülne. Németország hitelét erősíti az a körülmény, hogy a német független szocialisták tegnap kimondták a kommunista párttal való végleges szakítást.

Oroszország is moratóriumot kér

Lloyd George ma tanácskozást folytatott Krasszinnal az orosz adósság és Oroszország gazdasági talpraállítása ügyében. E célból a szovjetkormány 7 éves moratóriumot kér.

Oroszország háborúsérti adóssága 13 milliárd aranyrubel, mely összegből 6 milliárd dal Angliának, 5-el Franciaországnak, 2-vel pedig az Egyesült Államoknak tartozik. Oroszország nehezen fogja megkapni a moratóriumot, mert még mindig bizalmatlanok iránta. Bizonyítja ezt az is, hogy az oxfordi egyetem nem engedte meg Krasszinnak, hogy ott előadást tartson a szovjetkormány gazdasági politikájáról. Az előrelátható sikertelenség miatt Krasszin Amerikába akar utazni, hogy ottani pénzügyi körökkel tárgyaljon.

Oroszország egyébként is nehezen konszolidálódik. A kereskedelmi tárgyalások a szovjetkiküldöttek és a csehszlovák delegátusok között valószínűleg meghiúsulnak, mert Oroszország elvben nem akarja elismerni a lengyel-csehszlovák szerződést.

Békeközvetítés Görögország és Törökország között

St. Aulaire londoni francia nagykövet ma tanácskozott lord Curzon külügyminiszterrel a keleti kérdés megoldásáról. Curzon azt javasolta, hogy a főtanács ülése előtt Briand, Curzon és Bonin Longaro tartsanak egy prelimináris értekezletet, amelyen megállapodnának a több irányvonalakra nézve. A főtanács ezután döntene a görög-török közvetítés ügyében is. Gunaris görög miniszterelnök kijelentette Lloyd Georgenak, hogy elfogadja a nagyhatalmak közvetítését a görög-török konfliktusban.

Keleten általában javul a helyzet, az angol-francia érdekelleték is kiegyenlítődnének. Politikai körökben kijelentették, hogy Angliának semmi kifogása nincs a franciakémalista megegyezés ellen. Anglia csak Franciaországgal, Franciaország viszont csak Angliával tud felügyelni a világhékre.

Kisiklott a Simplon. Bukarestből

jelentik: A Simplon-vonat tegnap este Pitești és Slatina között kisiklott. Emberéletben nem esett kár. A pálya megrongálódott. Az utasok közöttük a fia holttestéhez utazó Valeanu miniszter, visszatértek a fővárosba. A Simplon a pálya helyreállításáig Predealon át fog közlekedni.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség 377
Kiadóhivatal 344
Zs. N. Sz. 558

A kanadai argumentum

A német zsidók segítőegylete azzal a tervvel foglalkozott, hogy Kanadában, ahol rengeteg kiterjedésű területek várják a megművelést, mezőgazdasági kolóniákat létesít és oda olyan német zsidókat telepít, akiket az ott-honukból a teuton-árja türelmetlenség kiszakított. Az egyesület érintkezésbe lépett Kanada kormányával és előterjesztésben rámutatott azokra az előnyökre, amik abból származnának, ha a civilizáció hatásaitól messzeeső területeken dolgozó zsidó emberek produktív életet élhetnének. A kanadai kormány az ajánlatot udvariasan visszautasította. Válaszában e téren tett tapasztalataira hivatkozott, továbbá a bevándorlási törvényre, amely német polgároknak a Kanadába való bevándorlást nem engedi meg.

Nem a Bleichrödereket. Heintkat és Rathenaukat akarta Kanadába áttelepíteni a segítőegylet, hanem azokat a zsidókat, akik nem tudták gyökeret verni a német földben és akik hiába kínálták fel megtörhellen munkaszerződésüket a német termelésnek. Sok évszázados küzdelem után sem érezték a német polgárjoggal járó társadalmi kedvezéseket és az országból való kiszorításuk épen onnan ered, hogy nem tudják már elszorítani a polgárjogokból való fokozatos kiszorításukat. És most mégis, mikor ott hont keresnek, új hazát, ahol békésen dolgozhatnak, mikor ki kell vándorolniuk abból az országból, ahol sohasem élvezték teljesen a törvényben biztosított polgári jogegyenlőséget, előbbiek áll a faji önzés és azt mondja: nekik pedig nem adunk szállást, mert németek vagytok, német polgárok vagytok, akik elé tilalom állított a kanadai törvényhozás.

Ime: a zsidó probléma elijesztő mestelen-ségében. A németnek nem német az ott élő zsidó és minden erejével oda törekszik, hogy országból menne többet kiszorítson. De ha arról van szó, hogy ez a zsidó türelmesebb földet keres, akkor azt mondják: neki: nem kell ez, mert német vagy. Hát mit csináljon ez a zsidó? Nem maradhat és nem mozdulhat? Pedig kell lenni valahol egy rögnak, amelyhez joga van.

A kanadai kormány ridegsége általános emberi szempontból is döbbenetes és rávilágít olyan önzésre, amely végeredményében semmi más, mint negációja annak a legtermészetesebb felfogásnak, amely a mozgást, a létlökődést a legesszenciásabb szabadságjogok közzé sorozza. De ez magának az egész emberiségnek a kérdése és kétségtelenül el fog még következni az az idő, mikor rá fognak eszmélni arra az igazságra, hogy minden embernek joga van ott élni, ahol legjobban bonthatja ki emberi képességeit és ettől semmiféle faji és nemzeti önzés el nem tilthatja. Minket e kérdésnek csak az a része érdekel, amely a zsidó problémához tartozik. Nem kezdünk vitát a kanadai felfogással, csak a tényt szögezzük le: Kanada nem érezteti be a zsidókat. Ma még joga van ehhez és él is ezzel a joggal. Nem Kanada az első az elszakításnak a szivtelen politikájában. Amerika megelőzte ebben. Amerika is lecsapta sorompóját a lengyel-zsidó emigráció előtt. Holnap vagy holnapután e példát más országok is követhetik. Sőt valószínű, azok az országok is találnak követőket, amelyek az autochton zsidók kiszorítását propagálják. Ha szabad a zsidókat a régi otthonokból kiszorítani, akkor mégis csak kell lenni egy darab földnek valahol, ahol gyökeret verjenek?

Sokan még ma sem tudják, hogy a zsidó problémának csak egy megoldása van: Palesztina. Zsidó argumentumokkal nem lehet felvilágosítani ezeket a kételkedőket; a kanadai argumentum talán felvilágosítja őket. u. p.

— A királyné Angliába megy. Londonból jelentik: A lapok szerint Mária román királyné Londonba utazik unokahúgának, Mária angol hercegnőnek esküvőjére.

— Weizmann levele Straus professzorhoz. Budapestről jelentik: A karlsruhi kongresszus alkalmával Weizmann Chaim, a cionista világszervezet elnöke megállapodott Strausz Adolf professzorral, a kiváló budapesti orientálistával, hogy a kongresszus által Herbert Samuel főkörmányzóhoz kiküldendő bizottságban Straus professzor is részt vesz, hogy segítségére legyen a bizottságnak munkájában. Ebben az ügyben dr. Weizmann november 28-án a következő levelet intézte Straus professzorhoz: Igen tisztelt professzor uram! Terve uram, ha azt hiszi, hogy a végrehajtó-bizottság elvetette azt a tervet, hogy küldöttséget meneszt a legutóbb lefolyt kongresszus határozatainak eljuttatására Herbert Samuelhez. Igenis levelezésben állok dr. Chajesszel, Mr. Grünbaum (Amerika) és Rosenblatt főbíróval ugyanebben a kérdésben, de lehetetlen ebben a pillanatban az elutasítás határidejét megállapítani. Reméljük azonban, hogy a jövő hónapban minden körülmények között erre is sort kerítünk. A végrehajtó-bizottság, valamint én magam is nagy súlyt helyezünk arra, hogy Ön szintén részt vegyen a delegációban. Nagy érdeklődéssel olvasom mindazt, amit Ön ír és ezen írások propagatív erejét nagyon sokra becsüljük itt valamennyien a közös nagy ügy érdekében. Különösen nagy értéket tulajdonítunk az Ön munkájának, amelyet nem cionista és nem-zsidó körökben fejt ki és reméljük, hogy ezen működéséről bennünket rendszeresen is értesíteni kegyes lesz. Kiváló tisztelettel Chaim Weizmann.

— Dr. Rosenberg Sándor meghalt. A magyarországi Cionista Szervezetnek és a szervezet hetilapjának, a „Zsidó Szemlének” gyásza van. Dr. Rosenberg Sándor fiatal ügyvéd és újságíró a mozgalom egyik legtehetősebb, legfáradhatatlanabb és legszívósabb munkása meghalt a györményei Tét községében. Sirjánál a cionista szervezet és a szerkesztőség nevében Deutsch Oszkár búcsuztatta. Azután Szeffer József tétai rabbi búcsuztatta meleg szavakkal, majd Steiner Jakab gömörrei rabbi, dr. Lobel Vilmos és végül Pohl Ernő, a győri cionista szervezet nevében méltatták dr. Rosenberg kiváló érdemeit a mozgalom körül, harcos tollát, fiatal lendületét és a zsidóság iránt való önzetlen fátorgását. A „Zsidó Szemle” szerkesztősége emlékéit olajfa kert megalapításával örökíti meg.

— A Büntető Haallija vezetősége ezuttal hívja föl a tagokat, hogy holnap délelőtt tíz órakor jelenjenek meg a vármegyháza dísztermében.

— A palesztinai munkanélküliség csökkentése. Jeruzsálemből jelentik: Ussikin elnöke alatt Tel Avivban a munkaadók és munkások képviselői tanácskozást folytattak a munkanélküliség csökkentése és fokozatos megszüntetése tárgyában. Azt hiszik, hogy a tavaszra meginduló nagy házipítési akció nemcsak csökkenteni fogja a munkanélküliséget, hanem olyan helyzetet teremt, hogy a bevándorló munkaerő kivétel nélkül el fognak tudni helyezkedni.

— Valeanu miniszter fia megmérgezte magát. Párisból jelentik: Valeanu követségi titkár nem lőtte magát egyon — mint az első jelentések szóltak, — hanem megmérgezte magát. A rendőrprefektúra laboratóriumának igazgatója megállapította, hogy a mérgezés kokainnal történt, nem lehet tudni véletlenség vagy szándékosság forog-e fenn. A holttestet nem boncolták fel, hanem bebalzsamozva hazaszállították.

— Hatszázmilliót sikasztott a geogogai elemzési raktárak főnöke. Bukarestből jelentik: A rendőrség letartóztatta G. Mihaiescut, a geogogai elemzésraktárak volt főnökét, akinek kezén hatszázmillió értékű áru tánt el és megkísérelte bűnét gyújtogatással leplezni.

— Héber tankönyv. „עברית” címen mostanában jelent meg a héber nyelv tankönyve, amely magántanulásra magyar ajkú zsidók számára az eddig megjelent könyvek között a legalkalmasabb. A könyv, amelyet Ráth Mózes kiváló pedagógus az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ajánlására írt, Bécsben jelent meg szerző kiadásában jó papíroson, világos betűkkel, példatárral és melléklettel kulccsal. A könyvet rövid szójegyzék egészíti ki.

— Házasság. Öhler Vilma és dr. Ujhelyi Mihály Nagyenyed jegyesek. (Mindon külön értesítés helyett.)

— Averescu kitagadja fogadott fiát. Bukarestből jelentik: Averescu miniszterelnök beadványt intézett az ilfovi törvényszékhez, amelyben kérte, hogy érvénytelenítse fogadott fiának, Alberto Croca jelenlegi firenzei gyalogsági kapitányának adoptálását, mert hálátlanak mutatkozott vele szemben. A törvényszék ma fog dönteni ebben az érdekes ügyben.

„Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés”, Egger mellipaszttal csakhamar meggyógyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Ha jó rum- és likőrszenecsi akar beszerezni olcsón, forduljon Glöck Henrik gyárához Oradea-Mare [Nagyvárad] Calea Vict. [volt Kolozvári ut.] 74. sz.

KOZGAZDASAG

A kormány lefoglalta a buza és rozsmészleteket

A készleteket tíz napon belül be kell jelenteni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A „Monitorul Oficial” december elsei 197. számú minisztertanácsi rendeletet közöl, amelyvel lefoglalja az ország egész területén található búzát, rozst és melléktermékeket. Ez a radikális rendelkezés azért vált szükségessé, mert másképpen a kormány nem tudta biztosítani a hadsereg és a lakosság szükségletének kielégítését.

Augusztus 15.-én a kormány a 2442, 2243 és 2327. számú minisztertanácsi határozatokkal kontingentálta a kivitelre kerülő köles, zab, bab és tengeri mennyiséget, a buza, rozsa és melléktermékeinek kivételét pedig monopolizálta. A városi és megyei bevásárló bizottságok voltak hivatva a kivitelre szükséges gabonamennyiséget bevásárolni az állam részére, de a bizottságok nem tudtak megfelelni ennek a feladatnak — mert a termelők visszatartották, illetve elrejtették készleteiket. A kormány tehát nemcsak a kivitel nem tudta lebonyolítani, de a belső szükségletet sem volt képes biztosítani. Hogy tehát a téli hónapokra a lakosság szükségleteit ki lehessen elégíteni, a földművelésügyi miniszter ajánlatára a minisztertanács most rendeletet bocsátott ki, amelyvel az összes készleteket lefoglalja, összeírja és államilag elosztja.

A városi és megyei prefektusokhoz már bekládták a rendelet végrehajtási utasítását. Eszerint december 10. éig minden termelő köteles pontosan bejelenteni mennyi buza, rozsa és liszt fölött rendelkezik. A vasúti állomásokon és kikötőkben levő készletekről az állomásokon illetve kikötő parancsnokok terjesztenek be részletes kimutatást. Ujjabb rendelkezésig az állomásokon és kikötőkben található készleteket nem lehet továbbítani.

Kivételre kivételesen csak az a buza és rozsmennyiség kerülhet, amelyre december elseje előtt adtak kivételi engedélyt. Továbbíthatja a vasut azokat a szállítmányokat is, melyek a főváros, közintézmények, hadsereg, vagy valamely vásárló bizottság címére szólnak. A rendelet nem vonatkozik a korpára és nem befolyásolja az augusztus 15.-én kiadott köles, zab, bab és tengeri vonatkozó rendelkezéseket sem.

Budapesti tőzsde. Dec. 3. Magánforgalom: Dollár 716, márká 380, lei 590, osztrák korona 13 1/2. Deriva: Berlin 345, Bécs 10 1/2, Prága 785-790.

Budapesti gabonátözsde dec. 3-án. A gabonátözsde mai forgalma lanuha. Buza 2240-2265, Rossz 1432-1460, Takarmányárpa 1750-1800, Sörárpa 1925-1975, Korpa 1040-1060, Zab 1530-1570, Tengeri 1875-1925.

Industria Sarmel S. A. ma tartotta rendkívüli közgyűlést Dominic Rólu igazgató elnöklété alatt, Diamant I. fő igazgató előterjesztésére a közgyűlés az alaptőzéknek 10 millióról 15 millióra való felemelését határozta el. A tőkeemelés elsősorban a régi részvényeseknek van fenntartva, névértékben. Szükségessé tette a tőkeemelés, hogy a gyár el van halmozva rendelésekkel, melyeket a megfelelő nagyobbítás és terjeszkedés nélkül nem teljesíthetne. A megnagyobbítás egyúttal a munkáskérdés megoldását involválja, már decamberben 16 munkához lesz átadva rendelkezésének, tava-zra munkaskolő is építést kezdik. A gyár tavasszal a sodrony horgonyzására, továbbá butorugó, tű-kés húzal, tack- szögek és öntőde szögek gyártására rendeződik be. A részvények ezental bemutatóra fognak szólni, hogy tőzszei jegyzéük lehetővé válják. A felügyelőbizottság új tagja dr. Stoichitia helyett C. R. Stoianovicu a Creditul Technic képviselőtében.

A franciák Titulescu adótörvényeit veszik mintánál. Párisból jelentik, hogy a kamarában a pénzügyi helyzet vitájánál Herriot, radikális szocialista vezér követendő példaként állította a pénzügyminiszter, lé Titulescu tőkeadóját. Dic-érte Titulescu, aki Franciaországban, a francia egyetemen sajtóította el azokat a hátor és kiűnő es méket, melyeket oly nagy sikerrel alkalmazott hazájában. Kijelentte, hogy Franciaországot csak ugyanily aóval lehet megmenteni. Hír szerint a francia pénzügyminiszterumban már tal ulmányozzák is Titulescu adótörvényét, hogy an ak telje-en megteleleően készítsék el az új francia adójavajlatokat is.

A román állam érdekeltségét vállal a Sargótarjaninál. Bukarestből jelentik: A minisztertanács felhatalmazta a kereskedelemi minisztert, hogy a sargótarjani bányaművek petrozsényi érdekeltségénél 25%-os érdekeltséget vállaljon. A részvények 25 millió leibe kerülnek.

Tilos a tojás, zsír és sertésbús kivitele. Bukarestből jelentik, hogy a kereskedelemügyi miniszterumban működő kiviteli bizottság legu obbi tésos elha ározta, hogy a legszigorubbán tiltja a tojás, zsír és sertésbús kivitelé. A határozatról értesítették az összes átarvállomásokot. A tojás, zsír és sertésbús kivitelének eltiltasát az tette szűsés, essé, hogy az ország nagyobb városaián egye jobban érezhető ezeknek a cikkkeknek a hiánya.

Valutapiac:

Páris, dec. 2 Bukarest 1060—, London 55345, Newyork 1367—, Belgium —, Roma 58 1/2, Svájc 26160, Prága 1535, Madrid —, Berlin 69 1/2, Bécs —, Amsterdam —, Budapest —.

Prága, december 2. Lei —, dinár 130 1/2, márká 4660—, leva 56 1/2, svájci frank 1754 1/2, norvég korona 1297 1/2, dán korona 1703—, svéd korona 2188—, lira 839—, francia frank 670 1/2, font sterling 370 1/2—, dollár 31 1/2—, osztr. kor. 30, holl. for. 3333, belga frank —, lengyel márká 225—, magyar kor. 1410.

Berlin, dec. 2. Bukarest 18280—, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 290705, Kopenhága 37 620, Stokholm 457010, Helsingfors —, Roma 88910, London 82415, Newyork 20373, Páris 158845, Zürich 406590, Madrid —, Bécs 670—, Prága 21475, Budapest 2997.

Zürich, dec. 2. Bukarest —, Berlin 255—, Amsterdam —, Newyork 535—, London 2115—, Páris 8810—, Milano 2205—, Brüsszel —, Köpen hága —, Stokholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 580—, Budapest 80—, Zágráb 185—, Buenosayres —, Varsó 15—, Bécs 17—, osztr. leb. kor. 10.

Budapest, dec. 2. Lei 570—, napol-on 2675—, font sterling 2625 —, leva —, dollár 668—, francia frank 5100—, márká 423—, lira —, osztr. kor. 12 1/2—, rubel 26—, szokol 760—, svájci frank 126 1/2—, dinár 935—, lengyel márká 20.

SZÍNHÁZ

ROMÁN OPERA

Hétfo: Bohémek. (Másodszor.) Szarda: Tannhäuser. (Operarepriz új betanulással.)

Bohémek és Tannhäuser a Román Operában. A mult heten nagy sikerrel bemutatott Bohémek-et hétfőn hozza másodszor szinre az opera. Ugyancsak e héten kerül ezidén először szinre a Tannhäuser új betanulással. Az opera nagy ambícióval készül a Wagner-darab reprizére.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Vasárnap d. u. fél 4 órákor: Vén bakancsos és fia a huszár. (Szentgyörgyi István föllépésével. Olcsó hely rakkal.)

Vasárnap este fél 8 órákor: Offenbach. (Rendes helyárrakkal. Általános bérletszűnetben.)

Hétfo d. u. 5 órákor: Waldbauer-Kerpely vonósnyéves második hangversenye. (Esi rendes helyárrakkal.)

Hétfo este fél 8 órákor: Kaméliás hölgy. (Rendes helyárrakkal. Napibérlet 58. sz. B.)

Kedd: O'hello. (Jágó: Sugár Frigyes. Ötödözr. Operahelyárrakkal. Általános bérletszűnetben.)

Szarda: Eva. (Új szereposztással. Sümegi Ödön vedéggjátékával. Napibérlet 59. sz. C.)

Csütörtök d. u. fél 4 órákor: Az ördög. (38-adszor. Olcsó helyárrakkal.)

Csütörtök este fél 8 órákor: Offenbach. (Általános bérletszűnetben.)

Péntek: Taifun. (Napibérlet 60. sz. D.)

Szombat d. u. fél 4 órákor: Hattyu. (Ötödözr. ifjusági előadás. Igen olcsó helyárrakkal. Előadó: Dr. Csaszár Károly tanár.)

Szombat este fél 8 órákor: Sevillai bohély. (Kolbay Idikó első föllépésével. Operahelyárrakkal. Operabérlet 12. szám.)

Vasárnap d. u. fél 4 órákor: A cigány. (Szentgyörgyi István föllépésével. Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap este fél 8 órákor: Mágus Miska. (Napibérlet 61. sz. A.)

Hétfo: Offenbach. (Rendes helyárrakkal. Általános bérletszűnetben.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Színházi iroda hírel:

Kolbay Idikó föllépése. A Magyar Színház új koloratúrlénekésnöje, a jövő hét folyamán fog bemutatkozni közönségünknek. Szombaton este a Sevillai bohély Rozináját fogja énekelni. — Éva, Agghá Melindával szerden este Lehar Éva-ja kerül szinre először ez évadban. Új szereplő lesz Sereg Marcsa Pipai szerepében is. Flaubert Oktávót vendéggként Sümegi Ödön fogja énekelni. — Jágó — Sugár Frigyes. Verdi Othe lo-jának kedd esti előadásán Jágó szerepét Sugár Frigyes fogja énekelni. — Offenbach. A diadalmas sikerű Offenbach-ot vasárnap tízedszer, csütörtökön 11-edszer s a jövő hétfőn 12-edszer adák. — Taifun. Lengyel Menyhért izgalmas cselekményű Taifun-ja pénteken este először kerül szinre az évadban.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. tá.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Paros József-ut) 43.

Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

Flókkiadó: Nagyvárad, Deák Ferenc-ut. 9.

hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.

Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Advertisement for land parcels in Erdély, Binar, Maramaros, and Körösvidék. Includes details about parcel sizes, locations, and contact information for the Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodájának.

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodájának kimutatásai

(Folytatás az előző számból.)

Persely

Minden zsidó házba egy perselyt

List of names and amounts for the Persely fund, including names like Lugos, Arndt, Wechsler, etc., and their respective contributions.

Összesítés

Summary table showing total amounts for various locations like Lugos, Brassó, Beszterce, Nagybanya, Fehérvíz, Dicsőszentmárton, Nagykaroly, Tóvis, Kolozsvár, Gyul. fehérvár, Naszód, Élesd, Marosvásárhely, and other locations.

Jelen számban: 12.386.33 Lei. Az összegyűjtendő 600.000 L-ból bef. 255.585.48 Lei. A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája.

Heti értesítés

Legolcsóbban szállítunk mindenféle lámpákat, lámpást, lámpabelet, lámpacsövet.

Eladás nagyban!

Komlós Testvérek

Üveg, porcellán, lámpa, táblalüveg gyári raktára

Oradea-Mare — Nagyvárad

Megérkeztek:

Schminke-féle

művészfestékek és kellekek

Mussini és finom olajfestékek
Horadam-féle művészaquarell festékek tubusokban és szilkékben
Festővásznak, festőszerek, paletták

Meister-Lucius-féle anilinek

Francia ultramarin I.

Peterswaldi horganyfehér

Mindennemű föld- és vegyifestékek

Segesváry és Zársai festék nagykereskedése

Cluj — Kolozsvár

Legolcsóbb elsőrendű szalámi és naponta frissen készült hideg felvágottak kaphatók a

Ruscarnok és Szalámi-gyár R.T.-nél Cluj, G. Barbu (Malom-utca) 8. szám alatt
Videki megrendeléseket postán, utánvét en-gros árban — pontosan eszközünk
ÁRJEYZÉK ÉS INGYENI

BEBOVITS ES WEINSTOCK

Lámpaáru,

fehér lámpacsövek, kristály-
fehér csiszolt üvegarak, illkoros palackok, demijonok legelőnyösebben beszerezhetők

Ausländer Testvéreknél Cluj,

Plata H. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39.
EN-GROS! Telefon 9-54. EN-DETAIL!

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblalüveg, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaáru érkezett.

DEUTSCH K. I.

Üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.

Telefon 71

Pontos és szolid kiszolgálás

Ujrafoncsorozás!

Fintükrök gyártása,

PÉCHY ÉS TÁRSA

MODERN ÜVEGCISZOLÓ ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte

Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Dályázati hirdetés

Sz. 43-921.

Ezennel pályázat hirdettek a még egy újonnan rendezés alatt állásra. Pályázótól megkívántatik, hogy kifogástalan életű elsőrendű autorizálva (קבלות) 3 elismert ort. rabbitól, jó בעל תפילה, בעל קורא ומוטא legyen.

Pályázók köldjék be bizonyítványmásolataikat, valamint kor és családtagjaik számát. Próbára csak a meghívottak boosáttanak és költségek csak a megválasztottnak térítünk meg.

Fixetós megegyezés szerint.

Ort. Izr. Hitközség Előjáróságától.

Huedin (Bánffyhungar), 1921. november 9.

Israel Dávid
htk. jegyző.

Guttman Sámuel
előnök.

Feltűnő olcsó árak!

Most érkezett nagy mennyiségben békebeli minőségű prima

flor- és musslin-harisnya dívat színekben.

Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban.

Nagy választék női selyem, gyapjú kabát- és átkötés-
blúzokban

BLATT

KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA
CLUJ, FŐTÉR 13. SZÁM

Napi 30.000 kg. termelőképeségű
komplett új

malomberendezés

elsőrangú gyártmány, kedvező feltételek mellett azonnal eladó

Cím:

Fischer Kálmán

Cluj, Plata Unirei 13. szám

BREUER ÉS RONA

nemzetközi szállítási-
és bizományi vállalat

ORADEA-MARE, Entezurb. telef. 5-55

Szállít bármely országból egész Románia területére vagonteleket és darabárakat fizetősítással.

Olcsó díjtételek. Külön árubiztosítási osztály

Akar-e pénzt megtakarítani?

Ruhanemű, vászon, harisnya és fehérnemű szükségletét

nem a Mátyás király-téren,

nem a Wesselényi-utcán,

sem a Deák Ferenc-utcában,

hanem egyedül csak a

Hosszú-utca 1 szám alatt

most megnyitott

Gerő Zoltán áruházában

vegye meg, ahol az alábbi árak árusítása a mai napon megkezdődött:

Ruha bársony	— — — —	Lei 39.—
Vál kendő	— — — —	Lei 89.—
Mosó szövet	— — — —	Lei 23-80
Hímzett női ing	— — — —	Lei 49-80

Valamint az itt fel nem sorolt összes raktáron levő áruk olcsó árban lesznek elárúsítva.

Megnyitottuk WIENBEN, Vollzeile 15 szám alatt Internationális szállítási irodánkat. Vállalkozunk Export és Import szállítási ügyek lebonyolításával. Gyűjtőkoci forgalom. BUTOR-KOCSIKKAL való szállítás. Fuvarevelek felülvizsgálása és díjtöbbletek kiutalása. Központ Cluj. Fiókok: Wien, Nagyvárad és Orsova, kirendeltségek minden határon. DEUTSCH TESTVÉREK Cluj

Grünwald

Üvegcsiszolda,

tükörárugyár és

épületüvegezési vállalata

Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

tudatja, hogy tükörüveg-
szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/15 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblalüvegek állandó nagy raktára

„Glória“

kötött, szövött és rövid-
áru nagykereskedés.

Cégtulajdonos:

IMRE LAJOS

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 30.

(Széki palota)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Egy 22 éves izr. intelligens, önálló kereskedő házasság céljából megismerkedne egy úri lánnyal. Csak fényképes levelekre válaszolok. — Leveleket „Boldogság” jellegre a kiadóhivatalba kérek.

Uj könyv- és papírkereskedésbe üzletvezetésre is alkalmas szék keresetek. Ajánlatokat „Sortimenter” jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

Burscher alter 20 Jahre mächtig in der Rumänisch und deutscher Sprache sucht Posten als Reisender bei was immer für ein Geschäft. — Näheres bei Meier Wurmbbrand Bacau, Str. Bacau — Platra 52. (Regat)

November 27-én délután Bukarest felé induló vonaton Egeres állomáson leszállva elfelejttem egy fekete vászon táskát, benne egy régi (fa)esz) imakönyv zöld zsákban, 1-1 pár titillint egy piros és egy színes plüss zsákban. Megtalálójra magas jutalom ellében sziveskedjék értesíteni — 60 terer-t Huedin, jud. Cojocna.

Jó megjelenésű izr. kereskedő segéd, ki engros — d tail fűszer és csemege üzletbe járna, azonnali belépésre állást keres. Nyelvismerete román és magy. r. Sürgőnyim Róth, Felsőbánya.

Nyereselmeter 2/3-as lövés 4 ütemű angol gyártmány majdnem új eladó, azonnal szállítható. Hoffmann mérnök, Strada Regina Maria 38.

Szesz szakma technikai, — valamint irodai munkálatokban teljesen jártas fiatalember állást keres. — Megkeresések „Speciálata” jelleg alatt Reclamához intézendők.

Szobákat keresünk — megfelelő díjazás mellett december 4-től 6-ig a konferenciára érkező vendégek számára. Bejelentéseket a kiadóhivatal továbbítja.

Angolból, franciából, németből oktatók havi 70 leiert. Fordításokat vállalkoz. — Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 16.

Kellő jártassággal rendelkező mérlegműves könyvelő és levelezőnyomdavidálatához keresetek. Ajánlatok délután 12—1 óra között az Uj Kelet kiadóhivatalba kéretnek.

1) Tehetséges és kereskedősegéd esetleg üzletvezető, akinek gyarmat- és fűszerárú szakmában — hosszabb gyakorlat van, azonnali felvétele keresetek.

2) Tehetséges üzletvezető — huzamosabb praxissal kerek bőr és cipő kellékek nagyban áruosztályomhoz. Ajánlatok Filip Citron ruháza Medias kéretnek.

Pianinói keresek bérbre. Cím a kiadóhivatalban.

Mr. Tischler Elemér keres kettő, esetleg három szoba, fő dőszobával ellátott lakást. Közvetítő jutalmazva. Cím Unió-u. 8.

Keresek egy nagyobb raktárhelyiséget. — Cím a kiadóhivatalban.

Fűszer-vaskereskedő segéd felvétetik — Herskovits M. Sámuel Utóda cégnél, Szilágycseh

Gabona szakmában teljesen jártas önálló irodai munká, fiatalember állást keres, Megkeresések Reclamához „Megbízható” jellegre intézendők.

Booskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyaróbiak Allandóan nagy készlet kiskönyvek és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is esaközölök. — Jelenlegi talp a booskor ára 65—70 lel, vagontételnél 5 szálnak engedmény. SÁHSON BONGYÁR, Gyulagyár-utca 1. — Gyors-áru raktárral szemben. — Telefon: gyár 8-86 — lakás 8-87.

Társat keresek

elsőrangú fűszer és csemege, en-gros és en detail üzletemhez, mely üzletem modernül berendezve, a főváros egyik legforgalmasabb helyen fekszik.

Váradi József
Borosvárszék, Főter 36 sz.

Karácsonyi játékaruk! Értesítjük az érdekelteket, hogy Németország egyik legnagyobb játék- és nürnbergi árugyárának képviselőjét és gyári lerakatát megkaptuk és az első nagyobb küldemény már megérkezett. 2678-1

Nagy választék karácsonyi játékarukban!

DEUTSCH ZSIGMOND és TÁRSAI BRASOV, Kapu-utca 33 szám — az udvarban

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj—Kolozsvar.

Azonnali szállításra raktárról

ajánlunk korlátlan mennyiségben versenyen kívüli árakban:
függő és fali lámpát, lámpatestet, üveg és bádognécsét, lapos és mécségőt, lámpabelet, fehér lámpacsövet, kézi és istálló lámpásokat olajnak és gyertyának, 1-a zománcozott edényt, patent és „Duly” lakatot, 1-a fűrészesre őt, csizmapatkót 0—25-ig szeggel, Mody és francia kovácsolt csizmapatkószegget, recésfejű talpszegget, burgonyaprésüket, Bikszádi ásványvizet, „Aida”, „Samum”, „Altease”, és „Flor Austria” cigaretta papírt és hüvelyeket, patentkapcsot, Eredeti gyári árban kolozsvári Heinrich-féle pipere szappant, Benes féle „Pyram” és „Medve” védjegyjű békebeli minőségű terpentines cipőkrémet és bőrtisztító szereket, Zamfirescu és Berindei-féle főző és desszertsokoládét. **Saját gyárimányu paraszt-, divat- és sürtterpapat.** Összes norinbergi és rövidáru állandóan raktáron. — Ajánlat iránti felszólításnál a kívánt mennyiség megjelölését kérjük.
FRATH HIRSCH TESTVÉREK, Simleut-Silvaniei (Szilágy-somlyó)

Saját érdekében cselekszik, ha karácsonyi cipőszükségletét a világ-híró **BATA** cseh-amerikai cipőgyár lerakatában szerzi be

Bata cipő tartós elegáns és olcsó

Cluj—Kolozsvar Piata Unirei 9.
Eladás eredeti gyári árban!

Metropol kávéházban
négyyszer hetenként **Fritz Theiler** karmester vezénylete alatt salon vonószenekar hangversenyez

Csiszoló fűrészesítő korongok — Eredeti „Tyrolit”

Gép- és hengerolaj leg'obb minőségben

Schieb gépgyár R.-T. flókfizlete — Cluj—Kolozsvar

Az összes lakkok és lakkfestékek olismert békebeli minőségben
Reichhold, Flügger & Boecking lakkgyárából

Csak viszonteladók részére!
BLAU és MÜLLER TIMISOARA (TEMESVÁR)
Költő, szövött, rövidáru és norinbergi áru nagyker. skedés. — Állandó nagy raktár 400 Yardos orsócérna, gyermek, női és férfi haris, yák, zsebkendők, Harasz pamut, Berlini pamut, csipke hímzés és az összes galantri árukban.

Csak viszonteladók részére!
CUKORRA ÉS CSOKOLÁDÉ RAKTÁR
LUSZTIG és NUSSBACHER Calea Regele Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét mellett.

Megnyitva Szifrut 'ספרות'
zsidó könyvkereskedés
Wesselényi M. és Szep-n. sorok
Imakönyvek, bibliák, a legujabb héber tankönyvek, iskolai faliképek, palesztinai képeslapok és tájképek a legnagyobb választékban kaphatók.

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez a páratlan hatáson
HIGIEA BOSBORSZESZ
Kapható mindenütt:
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszeti Gyár 1925
CLUJ — KOLOZSVAR

Kézműárt nagyban legelőnyösebben beszerezhetl Reger és Helmovits cégnél
Cluj, Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 12.

Nien — Kagran
a csatolt részek minden jobb festékkereskedésében kaphatók.